

**UCHWAŁA NR XLIII/889/17
RADY MIASTA BYDGOSZCZY**

z dnia 26 kwietnia 2017 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bydgoszczy za rok 2016 wraz z wykazem potrzeb na rok 2017.**

Na podstawie art. 110 ust. 9 oraz art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 930, poz. 1583, poz. 1948 i poz. 2174)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy za rok 2016 wraz z wykazem potrzeb na rok 2017 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

dr Zbigniew Sobociński

Załącznik do Uchwały Nr XLIII/889/17

Rady Miasta Bydgoszczy

z dnia 26 kwietnia 2017 r.

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bydgoszczy za 2016 rok
wraz z wykazem potrzeb na rok 2017**

*Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bydgoszczy za 2016 rok
wraz z wykazem potrzeb na rok 2017*

DZIAŁ I.

Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy jest jednostką budżetową powołaną uchwałą Nr XI/88/90 Miejskiej Rady Narodowej w Bydgoszczy z dnia 25 kwietnia 1990r.

Ośrodek jest jednostką powołaną do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016r. poz.930 z późn.zm.) oraz innych ustaw, w szczególności:

- z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2016r. poz.1999 z późn.zm),
- z dnia 17 czerwca 1966r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2016r. poz.599 z późn.zm.),
- z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2016r. poz.23 z późn.zm.),
- z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2016r. poz.1793 z późn.zm.),
- z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2015r. poz.2082 z późn.zm.),
- z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2017r. poz.459),
- z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2016r. poz.814 z późn.zm.),
- z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016r. poz.446 z późn.zm.),
- z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2016r. poz.546 z późn.zm.),
- z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016r. poz.1870 z późn.zm.),
- z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz.U. z 2016r. poz.1047 z późn.zm.),
- z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2016r. poz.1817 z późn.zm.),
- z dnia 31 stycznia 1959r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. z 2015r. poz.2126 z późn.zm.).

Zgodnie z art.110 ust.9 ustawy o pomocy społecznej kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Działalność Ośrodka finansowana jest ze środków własnych miasta oraz ze środków budżetu państwa.

Ośrodek, zgodnie ze statutem, realizuje zadania własne i zlecone gminie, zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiat, określone ustawami oraz zadania pomocy społecznej przyjęte do realizacji na podstawie zawartych porozumień i umów z organami administracji rządowej lub jednostkami samorządu terytorialnego.

Praca realizowana przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy polega na wyeliminowaniu, bądź zminimalizowaniu niekorzystnych sytuacji prowadzących do wykluczenia społecznego, które z kolei utrwalają proces marginalizacji i sprzyjają pozostawaniu na marginesie społecznym osób i grup społecznych.

Zjawisko wykluczenia społecznego jest procesem uniemożliwiającym osobom lub grupom społecznym pełne uczestnictwo w społeczeństwie. Może ono wynikać z braku zasobów, np. miejsc pracy, alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez młodzież, alternatywnej opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi itd. Proces ten może sam generować rozmaite formy deprivacji, np. zerwanie więzi rodzinnych, uzależnienia czy społeczną izolację.

Osiągnięcie pozytywnych efektów zadań postawionych przed pracownikami wymaga od nich dużej wiedzy, otwartości, cierpliwości, zaangażowania, a przede wszystkim zrozumienia trudnej sytuacji osób zgłaszających się do Ośrodka.

W ramach zadań własnych Ośrodek objął pomocą 6.340 rodzin, którym przyznano świadczenie w trybie decyzji na ogólną liczbę 11.987 osób w tych rodzinach.

Pomocą w ramach zleconych objęto 276 rodzin, na ogólną liczbę 824 osób w tych rodzinach.

	2012	2013	2014	2015	2016
Zadania własne					
Liczba rodzin	8.242	8.586	8.182	7.236	6.340
Liczba osób	17.878	18.363	17.429	14.956	11.987
Zadania zlecone					
Liczba rodzin	123	187	221	246	276
Liczba osób	322	483	637	738	824

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2015 – 2016

wyszczególnienie	2015 rok			2016 rok		
	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych	11.271	7.306	14.954	8.635	6.467	12.365
Świadczenia pieniężne	8.686	6.162	12.820	5.313	5.170	10.036
Świadczenia niepieniężne	4.159	3.056	7.411	3.879	2.801	6.935
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	278	246	738	293	276	824
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	11.103	7.236	14.956	8.465	6.340	11.987
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	X	6.499	12.399	X	6.241	11.492
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	X	2.271	4.209	X	2.679	4.815

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2015 – 2016

Wyszczególnienie		2015 rok		2016 rok	
		liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
RODZINY OGÓŁEM		9.577	19.163	9.146	17.242
o liczbie osób	1	5.278	5.278	5.449	5.449
	2	1.663	3.326	1.480	2.960
	3	1.131	3.393	989	2.967
	4	816	3.264	668	2.672
	5	404	2.020	320	1.600
	6 i więcej	285	1.882	240	1.594
w tym rodziny z dziećmi ogółem		2.817	10.471	2.402	8.770
o liczbie dzieci	1	1.161	3.149	1.076	2.941
	2	1.007	3.765	804	2.981
	3	380	1.847	319	1.527
	4	181	1.061	127	745
	5	56	382	43	296
	6	23	184	20	161
	7 i więcej	9	83	13	119
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM		1.248	3.766	996	3.080
o liczbie dzieci	1	572	1.242	471	1.053
	2	452	1.448	333	1.069
	3	140	593	119	515
	4 i więcej	84	483	73	443
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM		1.548	2.351	1.656	2.293
o liczbie osób	1	1.057	1.057	1.207	1.207
	2	303	606	319	638
	3	115	345	89	267
	4 i więcej	73	343	41	181

Świadczeniobiorcy pomocy społecznej

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPS Bydgoszcz zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości.

Priorytetowym celem działań realizowanych przez MOPS jest udzielanie osobom i rodzinom różnorodnych form wsparcia, umożliwiających przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych. Rodzaj, forma i rozmiary świadczenia były adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadały celom i mieściły się w możliwościach pomocy społecznej.

Świadczenia pieniężne

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom / rodzinom, które spełniają jednocześnie dwie przesłanki wymienione w ustawie, tj. dochód osoby / rodziny nie przekracza kryterium dochodowego oraz występuje co najmniej jedna z dysfunkcji zaburzających funkcjonowanie rodziny. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej kryterium dochodowe wynosi:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 634 zł.
- dla osoby w rodzinie – 514 zł.

Świadczenia niepieniężne

Pomocą niepieniężną są wszystkie te świadczenia pomocy społecznej, których osoba wspierana nie otrzymuje w formie pieniężnej. Są to m.in.:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- pomoc rzeczowa na usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.

DZIAŁ II.

Struktura wydatków w zakresie realizowanych zadań ustawowych

Środki finansowe na realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy zadania z zakresu pomocy społecznej pochodziły z budżetu Miasta oraz dotacji rządowych. Realizowane zadania podzielone były na zadania własne i zlecone.

W 2016r. wydatki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy na realizację zadań własnych i zleconych wyniosły łącznie 92.294.712,99 zł., w tym:

- 83.523.587,96 zł. wydatkowano na zadania własne,
- 5.573.665,85 zł. na zadania zlecone gminie,
- 3.197.459,18 zł. na zadania zlecone powiatowi,

Struktura wydatków

1) Świadczenia na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych mieszkańców Miasta

Na pomoc w formie świadczeń wydatkowano ogółem 18.661.945,13 zł.

Na kwotę tę składały się zasiłki celowe, okresowe, stałe i inne, określone w ustawie o pomocy społecznej, pomoc udzielona w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, posiłki w jadłodajniach i kuchniach społecznych, świadczenia w postaci składki na ubezpieczenie zdrowotne, wynagrodzenia dla opiekunów prawnych oraz koszty pogrzebów.

2) Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym

Na pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym wydatkowano ogółem 27.935.166,18 zł., w tym na:

– realizację usług opiekuńczych	–	1.785.966,00 zł.
– prowadzenie domów dziennego pobytu	–	2.752.063,00 zł.
– prowadzenie domów pomocy społecznej	–	21.628.544,18 zł.
– rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych	–	469.183,87 zł.
– Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności	–	1.299.409,13 zł.

3) Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom

Na pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom wydatkowano ogółem 8.470.921,55 zł., w tym na:

– realizację specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	–	2.625.000,00 zł.
– prowadzenie środowiskowych domów samopomocy i klubów samopomocy	–	2.821.943,21 zł.
– prowadzenie domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	–	3.023.978,34 zł.

4) Pomoc osobom bezdomnym

Na pomoc osobom bezdomnym wydatkowano ogółem 1.991.000,00 zł.

Wydatki związane z udzielaniem pomocy bezdomnym przeznaczone były na prowadzenie dwóch schronisk: dla Bezdomnych Mężczyzn oraz dla Kobiet i Matek z Dziećmi.

5) Pomoc dla osób usamodzielnianych w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej

Na pomoc pieniężną na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki oraz pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej wydatkowano kwotę 118.711,84 zł.

6) Pomoc cudzoziemcom

Na pomoc cudzoziemcom realizowaną w formie świadczeń pieniężnych wypłacanych w ramach realizowanych Indywidualnych Programów integracji wydatkowano kwotę 27.872,00 zł.

7) Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osobom innym niż ubezpieczeni

Wydatki związane z wydawaniem decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wyniosły 73.600,00 zł.

8) Zadania z zakresu wspierania rodziny

Na zadania z zakresu wspierania rodziny wydatkowano ogółem 2.829.752,09 zł., w tym na:

– prowadzenie jednostek specjalistycznego poradnictwa	–	769.203,13 zł.
– wspieranie rodziny przez asystentów rodziny oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczną	–	1.839.238,61 zł.
– prowadzenie placówek wsparcia dziennego	–	221.310,35 zł.

9) Zadania z zakresu pieczy zastępczej

Na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych wydatkowano ogółem 5.788.278,17 zł.

10) Pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą

Wydatki związane z realizacją pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą wyniosły 794.682,29 zł.

DZIAŁ III.
Zadania z zakresu ustawy o pomocy społecznej
Rozdział 1.

Pomoc środowiskowa na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych mieszkańców Bydgoszczy

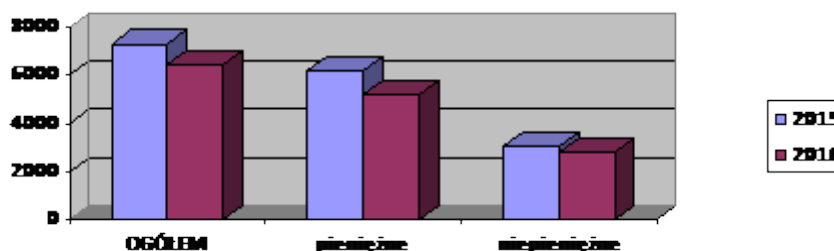
1. Klienci pomocy społecznej korzystający z systemu świadczeń wspomagających osoby i rodziny

W roku 2016 z pomocy w formie świadczeń udzielonych na podstawie decyzji administracyjnych, korzystało ogółem 6.467 rodzin (12.365 osób w rodzinach).

Pomocą w formie zadań zleconych i zdań własnych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania w roku 2016 objęto ogółem 6.467 rodzin, na ogólną liczbę osób w tych rodzinach 12.365, w tym:

- w formie świadczeń pieniężnych – 5.170 rodzin o liczbie osób w tych rodzinach 10.036,
- w formie świadczeń niepieniężnych – 2.801 rodzin o liczbie osób w tych rodzinach 6.935.

Liczba rodzin objętych pomocą

Porównując liczby osób w rodzinach objętych pomocą do liczby mieszkańców Bydgoszczy (na dzień 31.12.2016r. liczba mieszkańców Bydgoszczy wynosiła 333.101 osób) świadczenia otrzymało 3,71 % bydgoszczan.

Najliczniejszą grupę klientów, którym udzielono wsparcia były środowiska jednoosobowe (osoby samotne lub samotnie gospodarujące) oraz rodziny z dziećmi. Liczną grupę stanowili również emeryci i renciści.

2. Powody przyznania pomocy

Klientami pomocy społecznej były osoby i rodziny, które przy pomocy własnych zasobów i możliwości nie były w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych. Przyczyną braku możliwości były występujące w środowiskach dysfunkcje wynikające między innymi ze złego stanu zdrowia, sytuacji na rynku pracy, czy uzależnienia od środków psychoaktywnych. W wielu przypadkach dysfunkcje te były ze sobą sprzężone.

Rozkład dysfunkcji występujących w środowiskach objętych pomocą w 2016r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2015 rok		2016 rok	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	4.345	8.664	3.731	7.133
Sieroctwo	29	92	6	19
Bezdomność	616	673	315	370
Potrzeba ochrony macierzyństwa	517	2.284	404	1.837
w tym: wielodzietność	226	1.272	199	1.112
Bezrobocie	2.965	7.153	2.255	5.212
Niepełnosprawność	3.529	6.019	3.371	5.544
Długa lub ciężka choroba	1.621	2.594	1.728	2.651
Bezradność w sprawach opiek-	1.649	5.598	1.318	4.306

wych i prowadzenia gospodarstwa domowego				
w tym:				
rodziny niepełne	1.229	3.594	982	2.888
rodziny wielodzietne	379	2.130	262	1.458
Przemoc w rodzinie	277	773	47	129
Alkoholizm	398	658	348	553
Narkomania	34	64	29	51
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	155	194	117	148
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	2	7	4	18
Zdarzenie losowe	13	30	40	67
Sytuacja kryzysowa	43	92	17	35

Liczby rodzin w kolumnach nie należy sumować, ponieważ powodem przyznania pomocy mogła być więcej niż jedna przesłanka

Najczęstszymi dysfunkcjami występującymi w rodzinach, którym przyznano pomoc były: ubóstwo (57,69 % ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej), niepełnosprawność (52,13 %) i bezrobocie (34,87 %).

3. System świadczeń

Pomoc mieszkańcom Miasta udzielana była w formie zasiłków pieniężnych oraz w formie bezgotówkowej, polegającej na pokrywaniu kosztów świadczeń bezpośrednio realizatorowi pomocy (np. pokrywaniu kosztów posiłków).

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej świadczenia miały charakter stały, okresowy lub celowy (świadczenia jednorazowe przyznawane na zaspokojenie określonej potrzeby np. na zakup żywności, odzieży, opału, leków i inne).

Szczegółowy wykaz świadczeń zrealizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy w 2016r.

Rodzaj świadczenia	Kwota (w zł.)	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Średnia wysokość świadczenia (w zł.)
zasiłki stałe	8.718.471,35	1.856	17.576	496,04
zasiłki okresowe	4.269.808,26	2.713	13.924	306,65
pomoc w formie posiłku ¹	1.302.117,40	2.778	342.277	3,80
zasiłki celowe na dożywianie	2.177.504,09	5.185	25.718	84,67
pozostałe zasiłki celowe	1.325.183,46	3.292	9.444	140,32
sprawienie pochówku	148.008,60	83	83	1.783,24
zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	46.550,00	42	42	1.108,33
RAZEM	17.987.643,16	X	X	X

¹ Liczba świadczeń równa się ilości posiłków.

4. Opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z art.66 ust.1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne 1.672 osobom pobierającym zasiłek stały. W 2016r. opłacono 17.596 składek na ogólną kwotę 723.273,44 zł.

5. Realizacja wieloletniego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"

W roku 2016 kontynuowano realizację wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przyjętego uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P.2013.1024 z późn. zm.)

W 2016 roku na realizację programu wydatkowano ogółem 2.912.800,00 zł., z czego 837.000,00 zł. (tj. 28,74 %) pochodziło z budżetu gminy, a 2.075.800,00 zł. (tj. 71,26 %) z budżetu państwa.

W ramach programu udzielano wsparcia w formie posiłku lub świadczenia pieniężnego (zasiłku celowego) na zakup posiłku lub żywności.

Pomocą w formie posiłków objęte były dzieci i uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej (posiłki spożywano w żłobkach, przedszkolach i szkołach) oraz osoby dorosłe (posiłki spożywano w jadłodajniach).

Zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności przyznawano w sytuacji braku możliwości zapewnienia posiłku.

Pomoc realizowano na podstawie przeprowadzonych rodzinnych wywiadów środowiskowych i wydanych decyzji administracyjnych.

W przypadku uczniów oraz dzieci w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu, ustawodawca przewidział możliwość objęcia pomocą bez konieczności ustalania sytuacji rodzinnej, tj. bez przeprowadzania wywiadu środowiskowego – decyzję o skorzystaniu z posiłku podejmował dyrektor placówki oświatowej. W 2016r. żadne dziecko nie skorzystało z tego rodzaju pomocy.

6. Realizacja programu osłonowego "Pomoc Miasta Bydgoszczy w zakresie dożywiania"

W roku 2016 kontynuowano również realizację programu osłonowego przyjętego uchwałą Nr LI/1124/14 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 stycznia 2014r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego „Pomoc Miasta Bydgoszczy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Program „Pomoc Miasta Bydgoszczy w zakresie dożywiania” jest programem osłonowym w rozumieniu art.17 ust.2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej dotyczącym realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz osób dorosłych, które z różnych względów nie są w stanie same zabezpieczyć sobie posiłku lub środków na jego zakup.

Program jest elementem polityki społecznej Miasta Bydgoszczy w zakresie:

- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

Ubóstwo rodzin, zjawisko niedożywienia dzieci i uczniów, a także rosnące wydatki na żywność pogarszają standard życia rodzin, a tym samym ograniczają możliwość zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych pozostających na ich utrzymaniu dzieci.

W 2016 roku na realizację programu osłonowego wydatkowano ogółem 566.821,49 zł.

Wykaz świadczeń zrealizowanych w ramach programów dożywiania

Rodzaj świadczenia	Kwota (w zł.)	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń *	Średnia wysokość świadczenia (w zł.)
„Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – ogółem	2.912.800,00	X	X	X
z tego: posiłki	740.988,76	2.008	222.176	3,34
z tego: dzieci	109.164,36	391	34.492	3,16
uczniowie	526.599,40	1.505	166.639	3,16
dorośli	105.225,00	112	21.045	5,00
zasiłki celowe	2.171.811,24	5.178	25.679	84,58

„Pomoc Miasta Bydgoszczy w zakresie dożywiania” – ogółem	566.821,49	X	X	X
z tego: posiłki	561.128,64	770	120.101	4,67
z tego: dzieci	9.186,44	38	3.122	2,94
uczniowie	59.194,80	177	18.236	3,25
dorośli	492.747,40	555	98.743	4,99
zasilki celowe	5.692,85	39	39	145,97
RAZEM oba programy	3.479.621,49	X	X	X

* W przypadku pomocy w formie posiłku liczba świadczeń równa jest liczbie spożytych posiłków

Organizacje, które dożywiają podopiecznych MOPS

- PKPS – Kujawsko-Pomorski Zarząd Wojewódzki

wydano 3.112 posiłków dla 19 osób na kwotę 15.560,00 zł.

- Caritas Diecezji Bydgoskiej

wydano 10.323 posiłki dla 64 osób na kwotę 51.615,00 zł.

- PCK – Kujawsko-Pomorski Zarząd Okręgowy

wydano 9.944 posiłki dla 61 osób na kwotę 49.720,00 zł.

- Stowarzyszenie „Z Potrzeby Serca”

wydano 7.749 posiłków dla 41 osób na kwotę 38.745,00 zł.

- Stowarzyszenie „Bydgoska Pomoc Społeczna”

wydano 20.067 posiłków dla 117 osób na kwotę 100.335,00 zł.

Wykaz jadłodajni, w których nie jest wymagana decyzja Ośrodka Pomocy Społecznej:

- Stołówka PCK – Bydgoszcz, ul. Floriana 18

- Kuchnia dla Ubogich – Bydgoszcz, ul. Koronowska 14

- Bydgoskie Stowarzyszenie Miłosierdzia św. Wincentego a’Paulo

Bydgoszcz, Al. Ossolińskich 2

- Jadłodajnia Betlejem – Bydgoszcz, ul. Drukarska 6

7. Wynagrodzenia dla opiekunów prawnych

W ramach zadań z zakresu administracji rządowej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy wypłacał na podstawie postanowień sądu wynagrodzenia dla opiekunów prawnych za sprawowanie opieki nad osobą całkowicie ubezwłasnowolnioną.

W 2016r. wypłacono 187 świadczeń 15 opiekunom prawnym.

Koszt zadania wraz z obsługą wyniósł 46.883,60 zł.

Rozdział 2. Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym

1. Usługi opiekuńcze

Realizatorami usług opiekuńczych w roku 2016 były następujące podmioty:

- Stowarzyszenie „Z Potrzeby Serca” – Bydgoszcz, ul. Jodłowa 14
- Polski Czerwony Krzyż – Bydgoszcz, ul. Warmińskiego 10

Usługi opiekuńcze świadczone są dla osób w miejscu zamieszkania, które z powodu wieku, stanu zdrowia nie są w stanie samodzielnie zaspokoić codziennych potrzeb życiowych w zakresie utrzymania m.in. higieny osobistej, czystości odzieży, przygotowania posiłku itp. Wymiar czasu świadczonych usług uzależniony był od stanu zdrowia i sytuacji rodzinnej klienta.

W 2016r. łącznie wydatkowano na to zadanie 1.785.966,00 zł., z tego:

- „Z Potrzeby Serca” – 1.143.822,00 zł.
- PCK – 642.144,00 zł.

Pomoc skierowana była do 801 osób, w tym 662 samotnych. Liczba wykonanych godzin: 148.830,5.

Średni koszt jednej godziny wyniósł 12,00 zł.

Na terenie Miasta realizowana była także pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych, kierowana do osób wymagających, z uwagi na rodzaj niepełnosprawności, specjalistycznej opieki.

W 2016r. zadanie realizował Zespół Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia z siedzibą w Bydgoszczy przy ul. Gałczyńskiego 2.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze skierowane były do osób, które ze względu na wiek, chorobę lub z innych przyczyn wymagały pomocy, a były jej pozbawione. Specjalistyczne usługi dostosowane były do szczególnych potrzeb klientów MOPS, wynikających z rodzaju ich schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W 2016r. z pomocy w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało łącznie 313 osób.

	liczba osób	liczba godzin	kwota	średni koszt 1 godz.
usługi opiekuńcze	801	148.830,5	1.785.966,00	12,00 zł.
specjalistyczne usługi opiekuńcze	313	68.879	2.469.312,15	35,85 zł.
RAZEM	1.114	217.709,5	4.255.278,15	X

2. Dzielne Domy Pomocy Społecznej

Osoby o obniżonej sprawności psychofizycznej, które z uwagi na zaawansowany wiek, stan zdrowia lub skomplikowaną sytuację rodzinną wymagały wsparcia w organizacji życia codziennego, korzystały z funkcjonujących na terenie Miasta dziennych domów pomocy społecznej (zwanym Domami Dziennego Pobytu).

W Bydgoszczy działają następujące Domy Dziennego Pobytu:

- DDP „Senior” – ul. Jodłowa 14
- DDP „Kapuściska” – ul. Kapuściska 10
- Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej – ul. Gałczyńskiego 2

Placówki zapewniały klientom posiłki, zajęcia wspierająco-rehabilitacyjne, pomoc w sprawach osobistych, rodzinnych, aktywne formy spędzania czasu, zajęcia o charakterze kulturalno-edukacyjnym itp.

W 2016 roku w zajęciach uczestniczyły 198 osób.

Wydatki związane z prowadzeniem dziennych domów pomocy społecznej wyniosły ogółem 2.752.063,00 zł.

placówka	liczba uczestników	wydatki
DDP „Senior”	58	610.000,00 zł.
DDP „Kapuściska”	68	610.000,00 zł.
Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej	72	1.532.063,00 zł.
RAZEM	198	2.752.063,00 zł.

3. Domy Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadanie polegające na kierowaniu, umieszczaniu i ustalaniu odpłatności za pobyt mieszkańców Miasta w domach pomocy społecznej.

W 2016 roku w Bydgoszczy funkcjonowały 3 domy pomocy społecznej o różnym profilu. Placówki te dysponowały łącznie 301 miejscami dla pensjonariuszy.

Domy pomocy społecznej według typów

Typ domu	Liczba miejsc statutowych	Liczba mieszkańców (narastająco)	Roczne wydatki	Średni miesięczny koszt utrzymania 1 mieszkańca
„Jesień Życia” dla osób w podeszłym wieku	75	86	2.601.806,73	2.890,90
„Promień Życia” dla osób przewlekle somatycznie chorych	170	194	6.891.427,23	3.378,15
„Słoneczko” dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	56	56	3.023.978,34	4.499,97
RAZEM	301	336	12.517.212,30	X

W ciągu roku w bydgoskich domach pomocy społecznej rotacyjnie przebywało 336 mieszkańców. Na umieszczenie czeka 130 osób.

Liczba osób oczekujących na umieszczenie w bydgoskich domach pomocy społecznej

DPS	Liczba osób oczekujących na przyjęcie do DPS (stan na dzień 31.12.2016r.)	Liczba wolnych miejsc w DPS (stan na 31.12.2016r.)
Jesień Życia	55	0
Promień Życia	75	0
Słoneczko	0	1

Spośród oczekujących na umieszczenie w bydgoskich domach pomocy społecznej najwięcej osób ubiega się o miejsce w domu dla osób przewlekle somatycznie chorych.

W 2016r. w domach pomocy społecznej w innych gminach rotacyjnie przebywało 500 mieszkańców Bydgoszczy.

Domy pomocy społecznej, zgodnie z założeniami, miały za zadanie zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, edukacyjnych, społecznych i religijnych przebywających w nich podopiecznych, przy uwzględnieniu wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Placówki zapewniały, oprócz miejsca zamieszkania, wyżywienia i odzieży, także opiekę, pielęgnację i pomoc w podstawowych czynnościach życiowych. Świadczyły usługi wspomagające, polegające na prowadzeniu terapii zajęciowej, podnoszeniu sprawności, a także zaspokajaniu potrzeb religijnych i kulturalnych, utrzymaniu i rozwijaniu przez podopiecznych kontaktów z rodziną i środowiskiem. W przypadku dzieci placówki świadczyły również usługi w zakresie potrzeb edukacyjnych. Podopieczni

mieli możliwość nauki i uczestnictwa w zajęciach rewalidacyjnych. Istotną metodą edukacyjną było uczenie i wychowanie przez poświadczenie życiowe.

4. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych realizował Dział Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Środki na realizację zadań pochodziły z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z budżetu Miasta.

W 2016 roku udzielono pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie rehabilitacji, ograniczenia skutków niepełnosprawności, likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczności lokalnej poprzez:

- dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu i technicznych – 156 osobom
- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych – 87 osobom
- dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i leczniczych środków technicznych – zrealizowano 1.568 wniosków złożonych przez osoby niepełnosprawne
- dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych – 270 osobom niepełnosprawnym i 215 opiekunom
- dofinansowanie działalności 7 warsztatów terapii zajęciowej – 255 uczestników
- dofinansowanie do organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – 39 imprez, w których uczestniczyło 6.889 osób.

W omawianym okresie dokonano zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej – 18 stanowisk pracy.

W roku 2016 realizowano zadania pilotażowego programu Aktywny Samorząd na podstawie Umowy nr AS3/000012/02/D zawartej w dniu 2 kwietnia 2013r. – Aneks nr 14 z dnia 28.11.2016r.

Działania przewidziane w programie umożliwiają samorządom aktywniejsze włącznie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych.

Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji .

W ramach programu w 2016 roku udzielono pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie:

- dofinansowania do uzyskania prawa jazdy kategorii B – 4 osobom
- dofinansowanie do utrzymania w sprawności technicznej elektrycznego wózka inwalidzkiego – 11 osobom
- dofinansowanie kosztów opieki nad osobą zależną – opłata za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu – 14 osobom
- dofinansowanie zakupu i montażu oprzyrządowania do samochodu – 6 osobom
- dofinansowanie zakupu protezy – 1 osobie
- dofinansowanie pomocy w uzyskaniu sprawności technicznej protezy – 2 osobom
- dofinansowanie zakupu sprzętu elektronicznego – 63 osobom
- dofinansowanie szkolenia w zakresie sprzętu elektronicznego – 12 osobom
- dofinansowanie kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym – zrealizowano 301 wniosków

Na realizację zadań pilotażowego programu Aktywny Samorząd otrzymano środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości 1.125.576,90 zł. Na dzień 31.12.2016r. wykorzystano kwotę 751.159,77 zł co stanowi 66,74 % środków przyznanych, pozostałe środki zostaną rozliczone do 15.04.2017r.

5. Orzekanie o niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności realizował następujące zadania:

- ustalał niepełnosprawność osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- ustalał stopień niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia,
- wydawał legitymacje potwierdzające fakt bycia niepełnosprawnym,
- wydawał karty parkingowe.

Wydane przez Zespół orzeczenia, poza ustaleniem niepełnosprawności, określały również wskazania odnośnie osoby orzekanej, w tym: dotyczące odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, konieczności stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, konieczności stałego współdziałania (na co dzień) opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji, spełnienia przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w przepisach ustawy Prawo o ruchu drogowym (znaczne ograniczenie możliwości samodzielnego poruszania się).

Posiadanie orzeczenia uprawniało m.in. do podjęcia pracy w warunkach chronionych, korzystania z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, korzystania z zasiłków i świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków z pomocy społecznej o charakterze stałym, otrzymania karty parkingowej.

W 2016 roku łącznie wydano 9.490 orzeczeń oraz 2.367 legitymacji osobom niepełnosprawnym.

	ORZECZENIA			LEGITYMACJE		
	ogółem	z tego		ogółem	z tego	
		Miasto Bydgoszcz	powiat bydgoski		Miasto Bydgoszcz	powiat bydgoski
Łącznie	9.490	7.317	2.173	2.367	1.942	425
dzieci (poniżej 16 r.ż.)	1.378	990	388	666	541	125
dorośli (powyżej 16 r.ż.)	8.112	6.327	1.785	1.701	1.401	300

Ponadto Zespół wydał 1.400 kart parkingowych, z tego:

- dla mieszkańców miasta Bydgoszczy – 1.107
- dla mieszkańców powiatu bydgoskiego – 293

W roku 2016 Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności realizował zadanie ze środków:

- dotacji od Wojewody – 838.599,13 zł.
- własnych powiatu – 204.783,06 zł.
- porozumienia z powiatem bydgoskim – 256.026,94 zł.

Rozdział 3. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom

1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznawane były na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej i dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności.

Usługi te wykonywane są przez osoby posiadające odpowiednie przygotowanie specjalistyczne, a także doświadczenie w pracy z osobami dotkniętymi chorobą psychiczną. Pomoc w tej formie świadczona jest w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, które określa rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze, warunki i tryb ustalania i pobierania opłat za specjalistyczne usługi świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat.

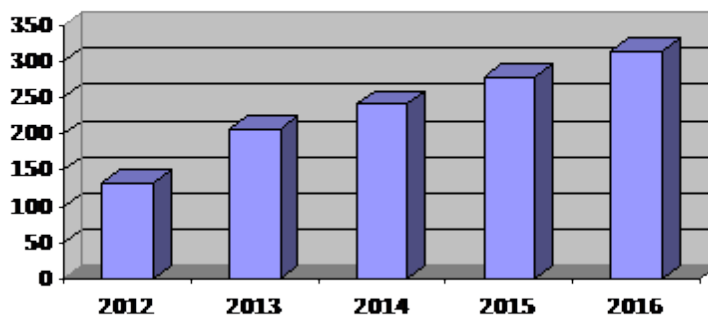
W roku 2016 usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizował DPS „Słoneczko”. Łącznie w całym roku zrealizowano 68.879 godzin usług na ogólną kwotę 2.469.312,15 zł.

Koszt 1 roboczogodziny usług wyniósł 35,85 zł.

	Liczba osób objętych pomocą ogółem	w tym: samotnych	liczba zrealizowanych godzin usług	kwota	koszt 1 godziny
rok 2015	278	53	65.418,0	2.294.123,42	35,07
rok 2016	313	61	68.879,0	2.469.312,15	35,85

Z roku na rok obserwuje się wzrost liczby osób objętych pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Liczba osób objętych SUO w latach 2012-2016

2. Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowe domy samopomocy świadczyły usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym, w szczególności: trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania czasu wolnego, poradnictwo psychologiczne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, terapię ruchową oraz inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy.

W 2016 roku środowiskowe domy samopomocy prowadzone były przez 6 placówek. Łącznie dysponowały 183 miejscami. Z usług środowiskowych domów skorzystało łącznie 218 osób.

Podmiot prowadzący	Liczba miejsc statutowych	Liczba uczestników w całym 2016 roku
ŚDS „Niezapominajka” ul. Ogrodowa 9	35	40

ŚDS „Bławatek” ul. Dunikowskiego 2	20	26
ŚDS „Wrzos” ul. Janosika 4	30	39
ŚDS przy DPS „Słoneczko” ul. Gałczyńskiego 2	38	42
ŚDS „Stokrotka” ul. Mińska 15a	30	35
ŚDS „Sami Swoi” ul. Łomżyńska 54	30	36
RAZEM	183	218

Rozdział 4. Pomoc osobom bezdomnym

1. Udzielanie schronienia

Zapewnienie schronienia należy do zadań gminy o charakterze obowiązkowym.

W 2016r. schroniska i noclegownie usytuowane na terenie Bydgoszczy dysponowały 333 miejscami zabezpieczającymi pobyt osobom bezdomnym. Rotacyjnie w ciągu roku ze schronienia skorzystało 526 osób.

Nazwa i adres jednostki	liczba miejsc	liczba osób przebywających
Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn ul. Fordońska 422	165	379
Centrum Pomocy dla Bezdomnych Kobiet i Matek z Dziećmi ul. Polanka 9	168	147 115 kobiet + 32 dzieci)
RAZEM	333	526

W obu schroniskach realizowane były indywidualne programy wychodzenia z bezdomności zapewniające osobie bezdomnej wsparcie w procesie wychodzenia z bezdomności.

Z oferty placówek korzystały osoby nieposiadające własnego miejsca zamieszkania lub niemogące z różnych przyczyn przebywać w dotychczasowym środowisku.

Placówki poza możliwością czasowego zamieszkania zapewniały całodienne wyżywienie, możliwość korzystania z kąpieli, dokonania prania, zmiany odzieży, uzupełnienia brakującej garderoby, poradnictwo prawne, socjalne (pomoc w załatwianiu spraw urzędowych – wyrobieniu dowodu tożsamości, złożeniu wniosku dot. przydziału lokalu socjalnego, złożeniu dokumentów dotyczących przyznania świadczenia rentowego lub emerytalnego itp.), bezpłatne wykonanie fotografii do dokumentów tożsamości, możliwość tymczasowego zameldowania, pomoc psychoterapeutyczną, opiekę lekarską i pielęgniarską.

2. Jadłodajnie

Na terenie Bydgoszczy działa 6 jadłodajni, z których w czterech nie są wymagane decyzje MOPS. Są to:

- Stołówka PCK; ul. Floriana 18
- Bydgoskie Stowarzyszenie Miłosierdzia św. Wincentego a'Paulo; Al. Ossolińskich 2
- Kuchnia dla Ubogich im. św. Brata Alberta; ul. Koronowska 14
- Jadłodajnia Betlejem (Caritas Diecezji Bydgoskiej); ul. Drukarska 6

Rozdział 5.

Pomoc dla osób usamodzielnianych w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej

W roku 2016 osobom opuszczającym ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz zakłady poprawcze Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy udzielił pomocy w formie:

- pieniężnej na usamodzielnienie dla 4 wychowanków – 11.364,43 zł.
- pieniężnej na kontynuowanie nauki dla 28 wychowanków – 96.847,41 zł.
- rzeczowej na zagospodarowanie dla 7 wychowanków – 10.500,00 zł.

Łączne wydatki na pomoc dla osób usamodzielnianych w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w 2016 roku wyniosły 118.711,84 zł.

Rozdział 6.

Pomoc rodzinie w sytuacji kryzysowej i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Podstawowym aktem prawnym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz wynikające z niej przepisy wykonawcze, w szczególności rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Interwencja Kryzysowa świadczona przez Hostel przy ul.Dunikowskiego 2 prowadzony przez Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych świadczy pomoc osobom, dzieciom, rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji kryzysowej w wyniku zdarzenia losowego, sytuacji rodzinnej lub trudnych przeżyć osobistych.

Do głównych zadań należy:

- prowadzenie poradnictwa,
- wzmacnianie pozytywnych stron rodziny w danej sytuacji,
- ujawnienie najważniejszych stron problemu, wskazanie na sposoby radzenia sobie z nim,

Specjaliści udzielają pomocy:

- konsultacyjnej poprzez rozpoznanie sytuacji kryzysowej, jej charakteru, specyfiki oraz związanych z tym ewentualnych zagrożeń,
- terapeutycznej poprzez krótkotrwałe oddziaływanie ukierunkowane na poprawę funkcjonowania osób w kryzysie.

W 2016 roku z porad psychologa, pedagoga i pracownika socjalnego skorzystało 97 osób.

W dniu 1 sierpnia 2010r. weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która przewidywała powołanie tzw. zespołów interdyscyplinarnych.

Tryb powołania zespołu określa uchwała nr IX/61/11 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 23 marca 2011r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji poza rządowych, mogą także wchodzić kuratorzy sądowi, jak również osoby działające na rzecz przeciwdziałania przemocy

Obecnie Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie Zarządzenia Nr 297/2014 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 14 maja 2014r.

Zadaniem Zespołu, zgodnie z art.9b ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie było integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny w celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w indywidualnych przypadkach tworzył grupy robocze.

Do zadań grup roboczych należało w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,

- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodziło do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodziło do przemocy oraz efektów tych działań.

W przypadkach występowania zjawiska przemocy w rodzinie, uprawnione podmioty miały obowiązek stosowania procedury „Niebieskie karty”.

W 2016 roku na terenie Bydgoszczy zostały wszczęte 634 postępowania z zastosowaniem tej procedury.

Liczba „Niebieskich Kart”, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2016 przekazane przez przedstawicieli:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – 28
- policji – 586
- oświaty – 11
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – 2
- ochrony zdrowia – 7

Rozdział 7.

Pomoc cudzoziemcom

W roku 2016 kontynuowano rozpoczętą w 2015r. realizację Indywidualnych Programów Integracji dla dwóch rodzin cudzoziemców, którzy osiedlili się w Bydgoszczy.

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009r. w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą (Dz.U. Nr 45, poz.366 ze zm.) cudzoziemcy realizujący Indywidualne programy Integracji w 2016r. korzystali ze świadczeń finansowych w łącznej wysokości 27.872,00 zł.

Świadczenia przeznaczone były na utrzymanie, pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego, tłumaczenia dokumentów oraz udział tłumacza przy załatwianiu spraw urzędowych.

Rozdział 8.

Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osobom innym niż ubezpieczeni

W 2016r. na podstawie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przeprowadzono postępowania administracyjne i wydano 329 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. Prawo to przyznano osobom, które nie były ubezpieczone i spełniały kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Wydatki związane z wydaniem decyzji w 2016r. wyniosły 73.600 zł.

Rozdział 9.

Praca socjalna i działania podejmowane przez pracowników Rejonowych Ośrodków Pomocy Społecznej na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej

Atomizacja życia społecznego, zmiana modelu życia, starzenie się społeczeństwa, zmiana norm społecznych powoduje, że coraz więcej jest osób pozostawionych samym sobie. Dochodzi do tego brak troski oraz poczucia odpowiedzialności za osoby najbliższe, nawet pomimo więzi rodzinnych i związanych z tym powinności prawnych, co powoduje wzrost liczebności interwencji podejmowanych przez pracowników socjalnych. Odpowiedzialność za los osób najbliższych przerzucana jest zatem na instytucje samorządowe.

Praca socjalna to pozamaterialna forma wsparcia osób samotnych, starszych, bezdomnych, niepełnosprawnych, zaburzonych psychicznie, osób doświadczających przemocy, niezaradnych życiowo oraz rodzin niepełnych, rodzin z dziećmi w funkcjonowaniu w obszarze opiekuńczo-wychowawczym. Praca socjalna jest głównym ogniwem pomocy społecznej. Jest ona stosunkowo łatwa do zdefiniowania jeżeli mówimy o rodzinach, ponieważ jej główny akcent dotyczy wspierania rodzin w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych, jeżeli mówimy o innych grupach społecznych, to praca socjalna zmierza do poprawy ich funkcjonowania społecznego i zawiera całe spektrum działań, których nie sposób wszystkich wymienić (doradztwo, mediacja, rzecznictwo, pośrednictwo, wspieranie).

Praca socjalna jest to usługa, którą świadczy pracownik socjalny. Usługi mają różny charakter np. aktywizujący (działania środowiskowe, reintegracja społeczna, animacja społeczności lokalnej), profilaktyczny (wszelkie poradnictwo, organizacja samopomocy) oraz interwencyjny, świadczony w sytuacjach nagłych zdarzeń wymagających natychmiastowej interwencji.

Praca socjalna jest niewymierna i pomimo, że poniżej wykazano liczby osób, wobec których podejmowane były działania wspierające, to czynności jakich musiał podejmować pracownik socjalny w celu udzielenia wszechstronnego wsparcia nie da się przedstawić liczbowo.

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw						
	Razem	z tego:					
		Bartodzieje	Błonie	Fordon	Szwedero- rowo	Śród- mieście	Wyżyny
Świadczenia OGÓLEM	6.479	970	1.325	875	955	1.261	1.093
w tym: świadczenia pieniężne	5.201	716	1.104	709	775	1.102	795
świadczenia niepieniężne	2.660	431	484	330	271	552	592
w postaci pracy socjalnej OGÓLEM	6.530	1.961	797	1.786	319	288	1.379
w tym: WYŁĄCZNIE w postaci pracy socjalnej	2.756	991	378	1.017	64	20	286

Udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej nie jest warunkowane kryterium dochodowym, a więc nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Praca socjalna świadczona jest na rzecz osób i rodzin korzystających i niekorzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej.

Z danych w zawartej powyżej tabeli wynika, że w 2016 roku świadczenia w postaci pracy socjalnej skierowane były do 6.530 gospodarstw domowych natomiast z pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej skorzystało 2.756 gospodarstw.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oprócz standardowej pracy wykonują niżej wymienione dodatkowe działania na rzecz społeczności lokalnej.

Rejonowy Ośrodek Pomocy Społecznej „Bartodzieje” ul. Morska 2

Dni otwarte w ROPS

Spotkania tematyczne: dla seniorów, dla rodzin z dziećmi: udzielane były porady z zakresu ubezpieczeń społecznych, prawa rodzinnego, gospodarczego, przepisów dotyczących pomocy społecznej, wsparcia lokatorów i świadczenia rodzinnych, w spotkaniach łącznie uczestniczyło ok. 60 osób.

Dyżury w Punkcie Konsultacyjnym dla Seniorów:

W trakcie dyżuru osoby zainteresowane mogą uzyskać bezpłatną i fachową pomoc. W punkcie dyżuruje w każdy drugi poniedziałek miesiąca pracownik socjalny, który udziela bezpłatnych porad i wsparcia. Z pomocy punktu skorzystało ok. 144 osób.

Rady Osiedla

Współpraca z radami Osiedli Leśne oraz Bydgoszcz Wschód-Brdujście-Siernieczek w zakresie organizowania paczek okolicznościowych dla najuboższych i samotnych.

- zorganizowano kolację wigilijną dla 70 osób.

Spotkania otwarte z ciekawymi ludźmi:

- z pracownikami Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Bydgoszczy na temat problematyki leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacji leczniczej;
- z pracownikiem Działu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy na temat oferty mającej na celu zmniejszenie lub wyeliminowanie barier ograniczających uczestnictwo tych osób w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Współpraca ze świetlicami prowadzonymi przez Stowarzyszenia: „Bezpieczeństwo Dziecka” (9 dzieci), Rodzina Miłości Ofiarnej ul. Wyszyńskiego 58 (3 dzieci) i „Podaj Rękę” przy ul. Polanka 9 (12 dzieci),

Spotkania informacyjno-konsultacyjne w Zespole szkół Nr 21

Udzielane były porady obywatelskie, w szczególności z zakresu spraw mieszkaniowych, rodzinnych, świadczeń socjalnych, zatrudnienia. W tym samym czasie porad z innych zakresów udzielali policjanci i pedagodzy.

Ośrodek Społeczności Lokalnej przy ul. Przemysłowej

W pomieszczeniach MOPS przy ul. Przemysłowej prowadzone są przez pracowników MOPS działania skierowane do społeczności lokalnej oraz funkcjonuje świetlica opiekuńczo-wychowawcza „Puchatek” finansowana przez BORPA. W ramach działalności świetlicy zapewniane jest podopiecznym wsparcie i pomoc, odbywają się zajęcia profilaktyczne, edukacyjne i integracyjne. Wykorzystując różne metody i techniki proponuje się dzieciom i młodzieży ciekawy sposób spędzania wolnego czasu i rozwoju.

Rejonowy Ośrodek Pomocy Społecznej „Błonie

Działania na rzecz reintegracji seniorów - Klub Seniora „Lawendowa Przystań”, liczba uczestników 32 osoby;

- Spotkanie w Domu Dziennego Pobytu „Senior” o charakterze kulturalnym, podczas którego recytowano poezję i śpiewano piosenki;
- Ćwiczenia relaksacyjne i zajęcia akcentujące istotność więzi rodzinnych – cel: skłonienie do refleksji nt. sytuacji rodzinnej uczestników i wskazanie możliwych zmian; cz. 2. Prelekcja o zagrożeniach związanych z bezpieczeństwem seniorów,
- Blok zajęć komputerowych zrealizowanych na terenie i przy współudziale Szkoły Podstawowej nr 10 w Bydgoszczy, przy ul. Śląskiej 7,

- Zorganizowanie spotkania z rzecznikiem prasowym Narodowego Funduszu Zdrowia,
- Warsztat nt. zasad dobrego komunikowania się z osobami starszymi
- Wycieczka na bydgoską starówkę i Wyspę Młyńską,
- Uczestnictwo w przedstawieniu pt. „Kopciuszek” na deskach Teatru Polskiego w Bydgoszczy,
- Uczestnictwo w Grze Miejskiej z okazji urodzin Miasta Bydgoszczy, z udziałem dzieci, podopiecznych Świetlicy „Dziecięcy Tygiel”,
- Udział w organizacji oraz uczestnictwo w Przemarszu Kapeluszuwym,
- Wizyta w Miejskim Centrum Kultury przy ul. Marcinkowskiego, połączona z projekcją filmu „Zapomniane historie”,
- Spotkanie psychoedukacyjne pt. „Wsparcie rodziny i przyjaciół – jeden z najcenniejszych leków”
- Spotkanie pt. „Wehikuł czasu, podróże pomiędzy przeszłością a teraźniejszością”,
- Zaproszenie seniorów na występ Zespołu Teatralno-Kabaretowego „Galimatias”, działającego przy Uniwersytecie Trzeciego Wieku, pt. „Młodość nie grozi już nam”,
- Występ zespołu „Krople Waleriana”
- Spotkanie wigilijno-opłatkowe

Działalność profilaktyczna mająca na celu poprawę funkcjonowania rodzin, liczba uczestników 57 osób;

- Warsztaty z zakresu asertywności oraz jej zastosowania w codziennym życiu
- Prelekcja nt. „Dziecko z zespołem zaburzeń więzi RAD”
- Spotkanie z psychologiem nt. Radzenia sobie ze stresem połączone z uczczeniem dnia kobiet
- Zajęcia edukacyjne z pedagogiem, nt. „Trudne sytuacje – mądre reakcje”
- Aktywny warsztat pt. „Dziecko w emocjach”
- Spotkanie informacyjne nawiązujące do tematu przemocy w rodzinie
- Piknik na trawie dla mam i ich dzieci, połączony z prelekcją nt. macierzyństwa, zawiązujący do dnia matki i dziecka
- Zajęcia z psychologiem o tematyce rodzicielstwa w rodzinach z przemocą oraz wspomagania dzieci z elementami terapii grupowej
- Spotkanie integracyjne po przerwie wakacyjnej
- Prezentacja nt. „10 błędów popełnianych przez dobrych rodziców”
- Mikołajki – wręczenie paczek świątecznych dla dzieci uczestniczących mam.

Aktywizacja środowiska lokalnego z budowaniem sieci wsparcia społecznego

ROPS „Błonie” podjął w 2016r. współpracę i wszedł w partnerstwo z wieloma instytucjami:

- Szkoła Podstawowa nr 10:, ul. Śląska: udostępnienie pomieszczeń w celu realizowania działań środowiskowych, uczestnictwo pracowników socjalnych w spotkaniach Zespołu ds. Okresowej Oceny Ucznia realizowanych w szkole, współorganizacja półkolonii letnich dla dzieci;
- Zespół Szkół nr 12, ul. Stawowa: uczestnictwo pracowników socjalnych w spotkaniach Zespołu ds. Okresowej Oceny Ucznia realizowanych w szkole;
- Stowarzyszenie „Z potrzeby serca”: aktywne uczestnictwo w większości projektów realizowanych przez stowarzyszenie na rzecz mieszkańców Miasta Bydgoszczy, tj.: Gra Miejska, przemarsz kapeluszuwy;
- Uniwersytet Trzeciego Wieku działający przy Wyższej Szkole Gospodarki: uatrakcyjnianie spotkań dla seniorów, poprzez występy artystyczno-muzyczne,
- Zespół Profilaktyki Społecznej Nieletnich i Patologii Komisariatu Policji Bydgoszcz-Błonie: uczestnictwo w spotkaniach warsztatowych, prelekcje;

- Przedsiębiorcy lokalni: wspierający w postaci ofiarowania żywności, napojów stanowiących poczęstunek dla uczestników warsztatów i spotkań;
- Prywatni darczyńcy: ofiarujący wsparcie rzeczowe, tj. środki czystości, odzież, żywność, zabawki itp.
- Rady Osiedla: współdziałanie na rzecz mieszkańców osiedli, poprzez typowanie osób do imprez okolicznościowych, lub udzielenia wsparcia w innej formie; udział w spotkaniach wigilijnych;

Ponadto w tym obszarze uruchomiono również pomoc wolontaryjną dla uczniów mających trudności z nauką.

Rejonowy Ośrodek Pomocy Społecznej „Fordon”.

Warsztaty integracyjno – edukacyjne „RÓŻNICA POKOLEŃ? ŻADEN PROBLEM”. Zorganizowano spotkanie grupy Seniorów z dziećmi ze świetlicy socjoterapeutycznej z miejscowości Wysoka k. Piły. Integracja Seniorów z dziećmi w wieku szkolnym, pokonywanie barier międzypokoleniowych poprzez gry i zabawy.

W spotkaniu uczestniczyło 26 osób.

Warsztaty ceramiczne

Klienci ROPS Fordon wzięli udział w bezpłatnych warsztatach ceramicznych pod kierunkiem artystki działającej w społecznej Kawiarni Caffè Rynek. Był to pierwszy warsztat dający okazję poznania alternatywnych form wypoczynku, odnajdywania własnych pasji i kontaktu ze społecznością lokalną.

W warsztatach uczestniczyło 8 osób, które miały okazję własnoręcznie wykonać swoje projekty.

Warsztaty fotograficzne.

Zaproszono dzieci w wieku od 10-15 lat na 3 bezpłatne warsztaty fotograficzne. Warsztaty miały na celu przekazanie i szerzenie wiedzy o fotografii, podstaw obsługi aparatu, zasad optycznych tworzących obraz, kompozycji i kadrowania początkującym pasjonatom fotografii. Dla 21 młodych uczestników była to doskonała okazja do odnajdywania własnych pasji i zainteresowań.

Festyn „RAZEM” dla dzieci i osób niepełnosprawnych.

Zespół muzyczny, zawody sportowe, tańce, konkursy prowadzone przez Straż Miejską i Policję, malowanie twarzy, wata cukrowa, lody gałkowe, chleb ze smalcem i ogórkiem, tort, ciasta i napoje.

W festynie wzięło udział ponad 100 osób.

Jaselka i wigilijne spotkania dla Seniorów.

Dzieci ze Świetlicy „Kącik” mieszczącej się przy ul. Piekary 14 – przedstawiły Jaselka, podczas których mali aktorzy dostarczyli Seniorom nie tylko wrażeń artystycznych, ale też zapewnili doskonałą zabawę integracyjną.

Wigilijne spotkania z seniorami odbyły się również w Zespole Szkół nr 35 przy ul. Gawędy 5 oraz Liceum Ogólnokształcące nr 15 przy ul. Berlinga 13 w Fordonie. Po raz kolejny uczniowie zebrali upominki i dostarczyli je do miejsca zamieszkania starszych, samotnych osób.

Rejonowy Ośrodek Pomocy Społecznej „Śródmieście” ul. Ogrodowa 9

„Punkt Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem”.

Punkt funkcjonuje na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bydgoszczy, a Komitetem Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu w ramach projektu współfinansowanego ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w siedzibie MOPS przy ul. Ogrodowej 9.

Z porad prawnika i wsparcia psychologicznego w 2016 roku skorzystało łącznie 342 osoby (dorośli i dzieci).

„Przyjazny Patrol” - koordynacja realizacji programu, w ramach którego pracownik socjalny i policjant podejmują interwencję w sytuacji ujawnienia przemocy i innych sytuacji zagrażających bezpieczeństwu fizycznemu i psychicznemu małoletnich. (zwizytowano 184 rodziny, w tym 311 dzieci), liczba przeprowadzonych dyżurów 92, zrealizowanych patroli 294.

„Oplątek Maltański”

We współpracy z Fundacją Maltańska Służba Medyczna **zorganizowano wieczerzę wigilijną „Oplatek Maltański”**. W uroczystości udział wzięło 60 podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy.

Projekt socjalny pt.: „Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu uzależnionym od alkoholu mieszkańcom Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn w Bydgoszczy” - „Nie jesteś sam – uda się nam” .

- zorganizowano warsztaty konsultacyjno – informacyjne dla 15 osób bezdomnych, uzależnionych.

Projekt socjalny pt.: „Łączymy pokolenia czyli starsi dla młodszych, młodszy dla starszych. Budowa więzi międzypokoleniowych”

W ramach projektu zorganizowano 2 spotkania dzieci, młodzieży i seniorów

- w pierwszym spotkaniu, które odbyło się w Przedszkolu Dobrego Pasterza w Żołędowie uczestniczyło 52 dzieci i 7 seniorów - mieszkańców DPS

- w drugim spotkaniu, które odbyło się na terenie Domu Pomocy Społecznej „Jesień Życia” przy ul. Mińskiej 15 w Bydgoszczy uczestniczyło 47 seniorów, 26 przedszkolaków oraz 9 uczniów Zespołu Szkół Muzycznych.

Projekt socjalny pt.: „Barwna jesień życia – aktywizacja i integracja osób starszych w środowisku lokalnym”.

- zorganizowanie spotkania opłatkowego dla seniorów ROPS „Śródmieście” dla 15 osób

- zorganizowano spotkanie z seniorami pn. „Jak za dawnych lat” oraz warsztaty plastyczne, w spotkaniach uczestniczyło 16 podopiecznych.

Projekt socjalny pt.: „Przyjdź i zapytaj – informacje dla seniorów i ich opiekunów”

- zorganizowano warsztaty profilaktyczno-edukacyjne dla 12 seniorów. Celem głównym projektu była aktywizacja społeczno-informacyjna osób starszych.

Szlachetna Paczka

W ramach współpracy pracownicy socjalni ROPS wskazali bydgoskiemu koordynatorowi Szlachetnej Paczki 48 osób i rodzin, najbardziej potrzebujących. Na podstawie zebranych danych ustalono, że wsparciem objęto 11 osób i rodzin, szczególnie w podeszłym wieku.

„Klubu Seniora”

Klub ma regułę otwartą – zaprasza na swoje spotkania wszystkich zainteresowanych. Spotkania ze seniorami odbywają się cyklicznie. W 2016 roku odbyło się 7 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 26 seniorów.

Rejonowy Ośrodek Pomocy Społecznej „Wyżyny” ul. Kapuściska 10

Zespoły Interwencyjne

Zespoły interwencyjne funkcjonują od 2007r. na mocy porozumienia pomiędzy Komendą Miejską Policji, Komendą Straży Miejskiej, a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Wizytowane są środowiska wymagające interwencji 2-3 razy w miesiącu w godzinach popołudniowych (16.00-19.30). Dyżury wyjazdowe pełnią pracownicy socjalni wraz z funkcjonariuszami Policji i Straży Miejskiej.

W ramach Zespołów Interwencyjnych odbyło się 21 wyjazdów, w trakcie których zwizytowano 134 środowiska.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone, wieloaspektowe i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Współpraca pomiędzy Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Strażą Miejską zapewnia pomoc rodzinom, w których dochodzi do zachowań patologicznych.

Punkt Informacji Obywatelskiej

Do maja 2016 roku w siedzibie świetlicy opiekuńczo-wychowawczej „Grotka” mieszczącej się przy ul. Świetlicowej 8 działał Punkt Informacji Obywatelskiej dla mieszkańców osiedla Łęgnowo. PIO wznowił od stycznia 2017 roku działalność w siedzibie przy ul. Toruńskiej 185.

Działalność PIO ma na celu edukację mieszkańców, wspieranie i aktywizowanie społeczności lokalnych oraz budowanie społeczeństwa obywatelskiego. W Punkcie udzielane są indywidualne porady, przekazywane są informacje nt. przysługujących praw oraz na temat lokalnych i ponadlokalnych instytucji i organizacji, które mogą być pomocne w załatwieniu zgłaszanych problemów. Do współpracy zapraszani są specjaliści z różnych dziedzin. Partnerami w programie są: Policja, Straż Miejska, Zespół Szkół Nr 18, Rada Osiedla Łęgnowo.

W okresie od stycznia 2015r. do maja 2016r. odbyło się 11 dyżurów Punktu Informacji Obywatelskiej. Podczas dyżurów zgłosiło się 23 zainteresowanych.

Realizacja przedsięwzięcia promuje Ośrodek jako instytucję rozwijającą komunikację w środowisku lokalnym oraz wspierającą i edukującą obywateli a także uczącą ich samodzielności w rozwiązywaniu indywidualnych spraw.

Klub Wolontariatu

Prowadzony jest od 2005r., w ramach którego nawiązano współpracę z wolontariuszami z Zespołu Szkół Chemicznych, z Zespołu Szkół nr 8 przy ul. Pijarów oraz z Zespołu Szkół nr 18 przy ul. Hutniczej.

Wolontariusze świadczą usługi w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieciom oraz prowadzą zbiórki artykułów spożywczych i słodczy dla dzieci z rodzin wielodzietnych i osób samotnych.

Klub „Młodzi Duchem”

Od kwietnia 2015 roku z inicjatywy pracowników świetlicy „Wodny Kraj” oraz przy współpracy z pracownikami socjalnymi ROPS „Wyżyny” rozpoczął w dzielnicy Łęgnowo działalność Klub Seniora „Młodzi Duchem” (40 osób). Spotkania odbywają się co drugi czwartek miesiąca przy ul. Toruńskiej 165.

Nauka tańca dla dzieci i młodzieży

W siedzibie przy ul. Toruńskiej 185 raz w tygodniu odbywają się zajęcia nauki tańca dla dzieci oraz 1 x w tygodniu zajęcia tańca dla dorosłych mieszkańców dzielnicy Łęgnowo Wieś i Łęgnowo Osiedle. Zajęcia prowadzone są przez wolontariusza ze szkoły Tańca „Baliamos”. Celem przedsięwzięcia jest promowanie aktywności sportowej oraz zdrowego stylu życia, propagowanie kulturalnego spędzania czasu wolnego, integracja pokoleniowa i międzypokoleniowa.

Nauka języka angielskiego

W 2016 roku w siedzibie przy ulicy Toruńskiej raz w tygodniu w godz. 16.20-17.20 w każdy wtorek odbywa się nauka języka angielskiego - w zajęciach uczestniczy ok. 15 osób.

Aktywność społeczna ludzi starszych – współpraca z Domem Dziennego Pobytu „Kapuściska”

- działania wspierające lokalną społeczność w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Bydgoska Pomoc Społeczna ul. Kapuściska 10,
- organizowanie wsparcia i pomocy m.in. pomoc instytucjonalna, współpraca z Klubami Seniora, spotkania integracyjne i okolicznościowe, z pomocy skorzystało 35 osób starszych,
- zorganizowanie Klubu Seniora, w którym regularnie uczestniczy 20 seniorów,
- zorganizowano spotkanie „Andrzejkowo-Mikołajkowe” dla seniorów z cyklu „Kultywowanie polskich tradycji, zwyczajów i obrzędów” dla 20 seniorów.

DZIAŁ IV.

Zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rozdział 1.

Informacja z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny

Zadania z zakresu wspierania rodziny zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Dział Wsparcia Rodziny i Asysty Rodzinnej świadczy pomoc mieszkańcom Bydgoszczy. Oferta Działu obejmuje poradnictwo i konsultacje indywidualne, zajęcia grupowe oraz asystę rodzinną. W skład zespołu specjalistów wchodzi: psycholog, pedagog, specjaliści pracy z rodziną. Z Działem współpracują również radcy prawni udzielający poradnictwa z zakresu prawa rodzinnego. W 2016 roku podejmowane były następujące działania wspierające rodziny:

1. Wsparcie poprzez konsultacje indywidualne dla rodzin przeżywających:

- trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych (udzielono 85 porad)
- problemy rodzinne, kryzysy małżeńskie (udzielono 412 porad)
- problemy osobowościowe (udzielono 121 porad)
- doznających przemocy (udzielono 72 porad)
- inne tj. uzależnienia, współuzależnienia, bezrobocie, sprawy socjalne, interwencja kryzysowa (udzielono 46 porad)
- pełnoletnim wychowankom udzielono 9 konsultacji.

Łącznie w 2016 roku specjaliści objęli oddziaływaniem indywidualnym 264 osoby (210 rodzin), udzielono 742 konsultacji indywidualnych.

2. Poradnictwo prawne

W 2016 roku do radców prawnych zgłosiło się 314 osób, udzielono 384 porad z zakresu prawa rodzinnego.

3. Poradnictwo grupowe

W 2016 roku Dział zorganizował następujące cykle zajęć grupowych:

- zajęcia grupowe dla dzieci pt. „Praktycznie – potrafię wszystko”
- 2 cykle spotkań o charakterze psycho-edukacyjnym pt. „Świadome rodzicielstwo” dla osób przeżywających trudności opiekuńczo–wychowawcze
- cykl zajęć integracyjnych pt. „Radosna Ja - Radosny Ty - czyli jak w ruchu i zabawie spędzić czas z dzieckiem” dla rodziców i ich dzieci w wieku od 3 do 6 lat zainteresowanych wspólnym spędzaniem czasu w aktywnej formie, szukających sposobu na pogłębianie swoich relacji rodzinnych
- cykl spotkań psycho-edukacyjnych dla seniorów pt. „Aktywne poniedziałki”.

Łącznie w zajęciach grupowych wzięło udział 65 osób.

Ponadto zorganizowano następujące jednorazowe spotkania edukacyjne:

- na terenie wszystkich Rejonowych Ośrodków Pomocy Społecznej pt. „Trudne sytuacje – mądre reakcje” dla rodziców, którzy chcą lepiej rozumieć siebie, skuteczniej reagować w trudnych sytuacjach
- spotkanie „Dziecko w emocjach” zrealizowane w ROPS Błonie
- spotkanie z młodzieżą zrealizowane na terenie Zespołu Szkół Chemicznych dotyczące cyberprzemocy pt. „Game over”
- warsztaty „Jak dać z siebie 100% i nie zwariować”
- spotkanie pt. „Dziecko z Zespołem Zaburzeń Więzi”
- spotkanie „Każdy może być dobrym rodzicem” w Centrum Pomocy Społecznej dla Kobiet i Matek z Dziećmi
- spotkanie „Mały/duży terrorysta czyli o dziecięcych atakach złości” w Centrum Pomocy Społecznej dla Kobiet i Matek z Dziećmi
- spotkanie pt. „Utrwalanie prawidłowych wzorców i zdrowego stylu życia w rodzinie” z udziałem pracowników NFZ przeprowadzone na terenie ROPS Błonie, DDP „Senior” oraz w siedzibie MOPS przy ul. Toruńskiej 272
- spotkanie „Zasady dobrego i skutecznego komunikowania się. Jak porozumieć się ze starszymi osobami” – w ROPS Błonie, DDP „Senior”
- spotkanie „Słowa ranią czyli jak unikać krzyku, kpin i obrażania dziecka” w Centrum Pomocy Społecznej dla Kobiet i Matek z Dziećmi
- spotkanie „Wsparcie rodziny i przyjaciół – jednym z najcenniejszych leków” – w ROPS Błonie
- spotkanie „Wehikuł czasu między przeszłością a teraźniejszością” – w ROPS Błonie
- spotkanie „Jak powiedzieć nie – asertywność” – w DDP Senior;

- spotkanie „Słowa mają moc, czyli o sztuce doceniania i utrwalania prawidłowych wzorców” – w ROPS Błonie

Łącznie w w/w spotkaniach wzięło udział 290 osób.

4. Asysta rodzinna

W 2016 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bydgoszczy, w Dziale Wsparcia Rodziny i Asysty Rodzinnej, zatrudnionych było 9 asystentów rodziny. Głównym celem pracy asystenta rodziny było wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, profilaktyka zapobiegająca rozpadowi rodziny, a także reintegracja w przypadku umieszczenia dzieci poza rodziną.

W 2016 roku wsparciem asystenta objęto łącznie 143 rodziny. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wynosił 17 miesięcy.

Poniżej zestawienie ilościowe dot. rodzin i dzieci korzystających ze wsparcia asystenta rodziny wg podziału na podmiot kierujący do asysty rodzinnej:

Podmiot zgłaszający do asysty	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach
Sąd Rodzinny	103	164
Rejonowe Ośrodki Pomocy Społecznej	40	176
RAZEM	143	340

W 2016 roku asystenci zakończyli współpracę z 65 rodzinami, z czego w przypadku:

- 29 rodzin – ze względu na osiągnięcie celów
- 18 rodzin – ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę
- 17 rodzin – ze względu na brak efektów pracy
- 1 rodzina – ze względu na zmianę metody pracy, która polegała na monitorowaniu ich sytuacji po zakończonej pracy z asystentem rodziny (monitoring rodziny trwał przeciętnie 3 miesiące i miał na celu wzmocnienie nabytych przez rodzinę umiejętności oraz podtrzymanie świadomości sprawstwa).

Na dzień 31.12.2016 roku wsparciem asystenta objętych było 79 rodzin.

Najbardziej oczekiwanym efektem pracy asystentów rodziny było zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych, a także zwiększenie szans na reintegrację rodzin, których dzieci w takich instytucjach przebywają.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci, które powróciły z pieczy instytucjonalnej do rodzin naturalnych.

działania asystenta w 2016	efekty	liczba rodzin	liczba dzieci
praca na rzecz powrotu dzieci pod opiekę rodziców biologicznych	powrót dzieci do rodziny biologicznej	7	13

Pracownicy Działu Wsparcia Rodziny i Asysty Rodzinnej w ramach spotkań integracyjnych i psychoedukacyjnych zorganizowali dla rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny:

- Bal Karnawałowy – udział 7 osób dorosłych, 15 dzieci
- Spotkanie Wielkanocne (na terenie DWR) – udział 9 osób dorosłych, 12 dzieci
- Dzień Rodziny, Bezpieczne Wakacje (w ramach „Gry Miejskiej”, współpraca z Miejską Komendą Policji w Bydgoszczy) – udział 17 osób dorosłych, 33 dzieci
- Spotkanie Wigilijne „Bóg się rodzi” we współpracy z Fundacją Orange – udział 18 osób dorosłych, 30 dzieci

Ponadto rodziny objęte asystą wzięły udział w zorganizowanym przez Caritas Festynie „Bądźmy razem” – udział 70 dzieci, a także nawiązano współpracę z Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy w zakresie Projektu Tęcza dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych - w okresie od czerwca do września 2016 roku skorzystało 1 dziecko z rodzicem.

Dzieci z rodzin objętych asystą brały udział w koloniach letnich w Rzucewie organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy oraz koloniach w Bukowinie Tatrzańskiej organizowanych przez Stowarzyszenie Alwernia – łącznie udział wzięło 20 dzieci.

Na terenie Działu Wsparcia Rodziny zorganizowano dwa spotkania doradcze, na które zaproszono asystentów rodzin z powiatu bydgoskiego (łącznie 14 osób), w trakcie których miała miejsce wymiana doświadczeń, superwizja (prowadzona przez psychologa Działu) oraz zrealizowano moduł szkoleniowy pn. „Przemoc w rodzinie”. Dodatkowo dwóch pracowników Działu wzięło udział w Ogólnopolskim Zlocie Asystentów Rodziny w Gdyni.

Rozdział 2.

Informacja z realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej

W 2016r. Dział Rodzinnej Pieczy Zastępczej objął opieką i wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej łącznie 213 rodzin zastępczych, w których przebywało (według stanu na dzień 31.12.2016r.) 311 dzieci.

Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych dzieci

Typ rodziny zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci
rodziny zastępcze spokrewnione	149	183
rodziny zastępcze niezawodowe	43	56
zawodowe rodziny zastępcze	4	12
zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne	3	4
zawodowe rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego	9	23
rodzinny dom dziecka	5	33
RAZEM	213	311

W 2016r. DRPZ objął opieką i wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej 32 nowo utworzone rodziny zastępcze. Rozwiązano 10 rodzin zastępczych. Pod opiekę biologicznych rodziców powróciło 13 dzieci.

W 2016r. 9 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego opuściło 31 dzieci.

W ramach swoich działalności szkoleniowej Dział Rodzinnej Pieczy Zastępczej przeprowadził:

- cykl szkoleń psycho-edukacyjnych dla istniejących już rodzin zastępczych,
- szkolenia dla spokrewnionych rodzin zastępczych (2 szkolenia),
- szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej i zawodowej rodziny zastępczej (1 szkolenie).

Podobnie jak w latach poprzednich Dział Rodzinnej Pieczy Zastępczej organizował grupę wsparcia dla spokrewnionych rodzin zastępczych.

Opiekunowie zastępczy wraz z dziećmi nadal mają możliwość skorzystania z oferty kulturalno-rozrywkowej proponowanej przez koordynatorów - bezpłatnych biletów wstępu do Filharmonii, ZOO, Teatru Polskiego i kina. W grudniu 2016r. we współpracy z Fundacją Orange zorganizowano Mikołajki dla dzieci. Po raz kolejny odbyło się też świąteczne spotkanie dla zawodowych rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka, a dzieci uczestniczyły w pokazie charytatywnym w kinie.

Podstawą pracy koordynatora jest plan pomocy dziecku, który jest przygotowywany we współpracy z pracownikiem socjalnym z terenu zamieszkania biologicznych rodziców dziecka. Praca koordynatora zakłada powrót dziecka do rodziny biologicznej lub w przypadku, gdy jest to niemożliwe, regulowanie jego sytuacji prawnej. Systematycznie dokonywane są oceny funkcjonujących rodzin zastępczych, co trzy lub sześć miesięcy odbywają się zespoły ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, do sądu przekazywane są sprawozdania o całokształcie sytuacji osobistej i rodzinnej dziecka (co 6 miesięcy, chyba, że postanowienie zakłada częściej) oraz opinie o zasadności jego pobytu w rodzinie zastępczej. Koordynatorzy występują również do sądu z wnioskami o pozbawienie rodziców biologicznych władzy rodzicielskiej, uregulowanie kontaktów z dzieckiem i rozwiązanie rodziny zastępczej.

W DRPZ w 2016 zatrudnionych było czterech specjalistów – 3 psychologów i 1 pedagog. Ich głównym zadaniem są działania diagnostyczne, obejmujące diagnozę kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w celu oceny ich predyspozycji do sprawowania pieczy, diagnozę dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, diagnozę funkcjonujących już rodzin zastępczych w celu ustalenia przyczyn ewentualnych trudności i doboru najlepszej metody pracy z dzieckiem i rodziną. Ponadto specjaliści prowadzą działalność związaną z poradnictwem, psychoedukacją i wsparciem psychologicznym rodzin i dzieci nie tylko umieszczonych w pieczy zastępczej. Specjaliści uczestniczą w zewnętrznych zespołach ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na terenie

BZPOW. Diagnozy psychologiczne dzieci przeprowadzane przez psychologów są wykorzystywane w bieżącej pracy koordynatora.

1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki przez rodziców, powiat zobowiązany jest zapewnić dziecku opiekę w pieczy zastępczej.

Najczęstsze przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej to:

- uzależnienia rodziców,
- bezradność w spawach opiekuńczo-wychowawczych,
- sieroctwo lub półsieroctwo,
- przemoc w rodzinie,
- niepełnosprawność lub długotrwała choroba co najmniej jednego z rodziców,
- pobyt za granicą z powodu pracy zarobkowej co najmniej jednego z rodziców,
- ubóstwo i nieodpowiednie warunki mieszkaniowe.

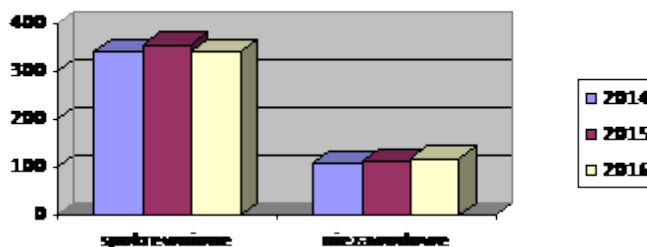
Rodzinnymi formami pieczy zastępczej są:

- rodziny zastępcze spokrewnione,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- rodziny zastępcze zawodowe, w tym zawodowe, pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne,
- rodzinne domy dziecka

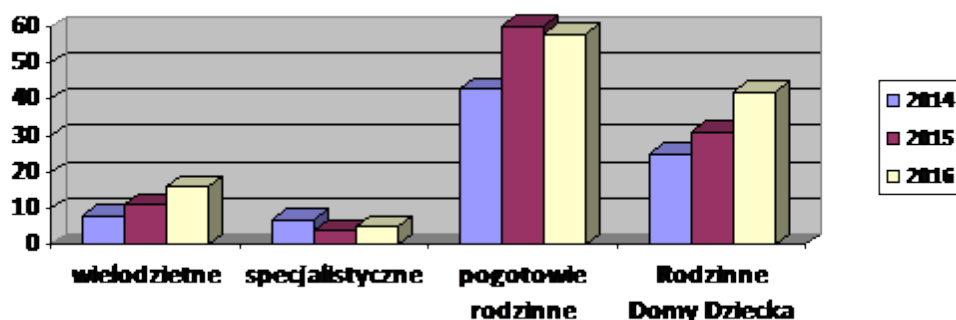
Rodzinnie formy pieczy zastępczej funkcjonujące w 2016r. na terenie Bydgoszczy

Typ rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci
rodziny zastępcze spokrewnione	284	340
rodziny zastępcze niezawodowe	96	119
rodziny zastępcze zawodowe wielodzietne	5	16
rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	3	5
rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	10	58
rodzinne domy dziecka	5	42
RAZEM	403	580

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych

Liczba dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych

W roku 2016 na terenie Bydgoszczy działały następujące placówki opiekuńczo-wychowawcze:

—Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych – placówka wielofunkcyjna o łącznej liczbie miejsc statutowych 207 obejmująca filie:

- ul. Traugutta 5 : 30 miejsc
- ul. Stolarska 2 : 45 miejsc, w tym 15 wsparcia dziennego
- ul. Łomżyńska 54/1 : 14 miejsc
- ul. Łomżyńska 54/2 : 13 miejsc
- ul. Bora Komorowskiego 22/1 : 14 miejsc
- ul. Bora Komorowskiego 57 : 10 miejsc
- ul. Bora Komorowskiego 59/19 : 14 miejsc
- ul. Bora Komorowskiego 63/13 : 10 miejsc
- Pl. Chełmiński 7/9 : 14 miejsc
- ul. Grunwaldzka 49/2 : 13 miejsc
- ul. Dunikowskiego 2 : 30 miejsc wsparcia dziennego

—Rodzinny Dom Dziecka – placówka rodzinna

- ul. Charzykowska 18a : 8 miejsc

Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych – placówka opiekuńczo-wychowawcza wielofunkcyjna świadczy usługi opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej. Działalność prowadzona jest na terenie miasta w jedenastu wymienionych powyżej filiach.

W placówce o liczbie miejsc statutowych 207, opiekę i wychowanie otrzymało 322 dzieci i młodzieży (w tym 39 z grupy wsparcia dziennego).

Średni koszt utrzymania jednego wychowanka BZPOW w 2016 roku wyniósł:

4.379,87 zł – w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej

533,45 zł – w placówkach wsparcia dziennego

Działalność interwencyjna świadczona przez Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych polega m.in. na zapewnieniu dziecku:

- doraźnej opieki przez całą dobę na czas trwania sytuacji kryzysowej,
- kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych,
- opieki i wychowania do czasu powrotu do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej, adopcyjnej, placówce rodzinnej albo socjalizacyjnej.

Do placówki przyjmowane są dzieci od lat 10, w wyjątkowych przypadkach młodsze.

Działalność socjalizacyjna świadczona przez Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych polega m.in. na zapewnieniu dziecku:

- całodobowej opieki i wychowania,
- zajęć wychowawczych, korekcyjnych, terapeutycznych rekompensujących brak wychowania w rodzinie,
- odpowiedniej rehabilitacji,
- podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenie w rodzinie zastępczej.

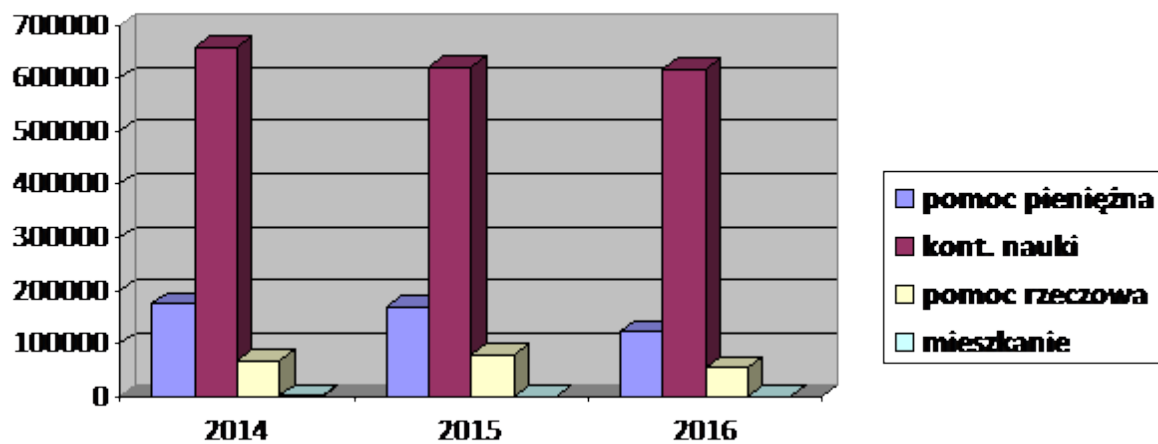
Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy opłacał utrzymanie 42 wychowanków pochodzących z Bydgoszczy, a umieszczonych w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych oraz Zakładach Opiekuńczo-Lecznicych na terenach innych powiatów, m.in. powiat Białogardzki, Brodnicki, Grudziądzki, Lipnowski, Pleszewski, Świecki, Sępoleński, Włocławski, Żniński oraz Miasto Toruń.

2. Wydatki związane z przyznawaniem pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą

W 2016r. poniesiono wydatki związane z przyznawaniem pomocy pełnoletnim osobom, które opuściły pieczę zastępczą w łącznej wysokości 794.682,29 zł.

Rodzaj otrzymanej pomocy			Pełnoletni wychowankowie opuszczający:	
			rodzinną pieczę zastępczą	instytucjonalną pieczę zastępczą
rok 2015	pomoc pieniężna na usamodzielnienie	liczba wychowanków	25	16
		liczba świadczeń	25	16
		kwota	98.323,20 zł.	72.274,75 zł.
	pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	liczba wychowanków	106	42
		liczba świadczeń	933	321
		kwota	463.619,07 zł.	157.149,54 zł.
	pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	liczba wychowanków	26	8
		liczba świadczeń	26	8
		kwota	65.764,00 zł.	13.499,00 zł.
	uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych	liczba wychowanków	1	—
		liczba świadczeń	1	—
		kwota	300,00 zł.	—
rok 2016	pomoc pieniężna na usamodzielnienie	liczba wychowanków	21	11
		liczba świadczeń	21	11
		kwota	66.944,81	55.983,65
	pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	liczba wychowanków	98	46
		liczba świadczeń	893	361
		kwota	440.626,32	175.804,51
	pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	liczba wychowanków	15	13
		liczba świadczeń	15	13
		kwota	35.823,00	19.500,00
	uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych	liczba wychowanków	—	—
		liczba świadczeń	—	—
		kwota	—	—

Wydatki dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej

DZIAŁ V.

Działania na rzecz włączenia społecznego

Jednym z zadań pomocy społecznej jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez objęcie ich zindywidualizowaną pracą socjalną, pomocą w przezwyciężaniu barier w powrocie na rynek pracy poprzez udostępnianie usług o charakterze edukacyjnym, zawodowym, zdrowotnym i społecznym, a także angażowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do uczestnictwa w środowiskowych formach aktywizujących.

Pomoc tego rodzaju skierowana była do bezrobotnych lub niepełnosprawnych klientów pomocy społecznej w wieku aktywności zawodowej.

1. Klub Integracji Społecznej

W 2016r. funkcjonował jeden Klub Integracji Społecznej „Wiatrak” przy ul. Kleeberga 2 prowadzony przez Fundację "Wiatrak".

Działania podejmowane w KIS mają na celu przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego między innymi poprzez:

- minimalizowanie skutków długotrwałego bezrobocia,
- prowadzenie poradnictwa zawodowo-psychologicznego,
- kształtowanie umiejętności w zakresie kompetencji społecznych,
- kształtowanie postaw samodzielności w poszukiwaniu zatrudnienia,
- opracowywanie i realizacja programów pomocowych,
- rozpoznawanie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy,
- propagowanie działań wolontarystycznych, społecznych oraz idei spółdzielni socjalnych,
- prowadzenie działalności samopomocowej w zakresie zwiększenia aktywności społecznej i korzystanie z dostępnej infrastruktury.

Realizacja działania obejmowała prowadzenie zajęć motywacyjno-edukacyjnych pomagających w starcie zawodowym, które odbywały się poprzez treningi umiejętności społecznych, warsztaty rozwoju osobistego i zawodowego, warsztaty tematyczne aktywizujące uczestników, a także grupy wsparcia dla osób uzależnionych.

W 2016r. z pomocy i wsparcia Klubu Integracji Społecznej „Wiatrak” skorzystały 1.134 osoby.

2. Centrum Integracji Społecznej

Liczba osób długotrwale bezrobotnych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym o niskiej aktywności zawodowej jest bardzo zróżnicowana pod względem przyczyn pozostawania bez pracy, jak i potrzeb w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej. Grupy wykluczone i o obniżonej zdolności do pracy to w dużym stopniu równocześnie najuboższa część mieszkańców Bydgoszczy.

Zbiorowość tę cechuje ubóstwo materialne, długookresowe i wielokrotne pozostawanie poza rynkiem pracy, a także długotrwały brak dostępu do szkolenia zawodowego. Mniejszą szansę na pracę mają również osoby z tzw. grup podwyższonego ryzyka, narażone na dyskryminację. Do takich grup należą osoby niepełnosprawne, uzależnione, często nieakceptowane z powodu obniżonej sprawności umysłowej, czy drastycznie nieestetycznego wyglądu. Zasadnicze trudności z wejściem na rynek pracy mają też osoby przejściowo wykluczone przebywające w więzieniu, długo chorujące, a także bezdomne.

Wykluczenie społeczne jest stanem samotrwałającym się, którego przełamanie nie jest możliwe bez przywrócenia spójności społecznej.

Program Centrum Integracji Społecznej w Bydgoszczy jest ważnym instrumentem wsparcia i readaptacji społeczno-zawodowej grup nie będących społecznie i ekonomicznie samo wystarczającymi oraz ich integracji z rynkiem pracy.

Jego zasadniczym celem jest zwiększenie możliwości wyjścia z izolacji i przywrócenie do podejmowania ról społecznych, w tym zawodowych, przez osoby długotrwale pozostające na marginesie życia społecznego.

Zasadniczym zadaniem CIS jest realizowanie pełnego zakresu programu zatrudnienia socjalnego umożliwiającego walkę z ubóstwem i społecznym wykluczeniem.

Realizacja programu ma ostatecznie zapewnić usamodzielnienie osób dotkniętych dysfunkcjami, zagrożonych lub podlegających wykluczeniu społecznemu, a tym samym uniezależnienie ich od instytucji pomocowych.

Cele Programu CIS to:

- wykształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom nie podlegającym wykluczeniu społecznemu;
- nauczenie planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów poprzez zatrudnienie lub działalność gospodarczą;
- zdobycie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi;
- nabycie przez uczestników CIS umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do wykonywania określonych prac lub określonych zadań zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych;
- zdobycie wiedzy w zakresie rozpoczynania i prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej oraz zdobycia wiedzy na temat zakładania i prowadzenia spółdzielni socjalnych;
- umożliwienie wzajemnego wsparcia emocjonalnego i doskonalenia wewnętrznego uczestników;
- nabycie umiejętności odkrywania i rozumienia własnej osoby;
- przyjęcie akceptowanego społecznie systemu wartości, celów i ideałów oraz umiejętność realizowania swoich potrzeb w sposób zgodny z zasadami i normami społecznymi;
- przyswojenie prozdrowotnych postaw;
- wykorzystanie nabytych umiejętności w życiu codziennym.

Przyjęte cele są realizowane kompleksowo:

- przez równoległe prowadzenie reintegracji społecznej i zawodowej;
- współpracę z rodzinami uczestników w przezwyciężeniu problemów;

Reintegracja społeczna realizowana jest poprzez:

- warsztaty terapeutyczne;
- grupy wsparcia, samopomocowe;
- grupy edukacyjne;
- grupy integrująco-wychowawcze.

Reintegracja zawodowa realizowana jest poprzez:

- przyuczenie do zawodu;
- przekwalifikowanie;
- podwyższenie kwalifikacji;
- zajęcia praktyczne (warsztaty, praktyki w Zakładach Adaptacyjno - Szkoleniowych);
- naukę w zakresie rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej;
- naukę w zakresie rozpoczynania i prowadzenia spółdzielni socjalnych
- przyswajanie podstaw ekonomii społecznej.

Do Programu mogą zgłaszać się osoby:

- bezrobotne - bez prawa do zasiłku dla osób bezrobotnych
- w trudnej sytuacji materialnej
- korzystające z pomocy społecznej
- niepełnosprawne – stopień lekki i umiarkowany

- bezdomne
- zwolnione z zakładu karnego
- uzależnione od alkoholu, po leczeniu odwykowym
- uzależnione od narkotyków, po leczeniu odwykowym

Uczestnicy CIS zostają zakwalifikowani do poszczególnych grup szkoleniowych w zależności od ich możliwości psychofizycznych, zainteresowań, uzdolnień i poziomu umiejętności zawodowych, na podstawie badań przeprowadzonych przez psychologa i doradcę zawodowego we współpracy z pracownikiem socjalnym i instruktorami zawodu.

CIS zapewnia wszystkim uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa, w tym środki ochrony indywidualnej, szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, przeprowadzenie odpowiednich badań lekarskich.

Zapewnia również nieodpłatnie jeden posiłek dziennie w trakcie pobytu.

Uczestnictwo w Programie trwa 12 miesięcy i może być przedłużone o kolejne 6 miesięcy.

Po zakończeniu Programu Uczestnik może zostać skierowany do pracy u pracodawcy lub pracy w CIS. Uczestnicy mogą też podjąć wspólną działalność gospodarczą w formie spółdzielni socjalnej.

Rezultaty Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego realizowanego w 2016r.

Działanie	Liczba Uczestników
Przyjęto do Programu	19
Oświadczenie o rezygnacji	3
Zaprzestanie – długotrwała nieobecność nieusprawiedliwiona	1
Zaprzestanie – naruszenie postanowień Programu	—
Podjęcie pracy	14
Zakończenie programu – brak podjęcia zatrudnienia	1
Przedłużenie IPZS o dalsze 6 miesięcy	—
Liczba Uczestników zatrudnionych w wyniku realizacji IPZS Skuteczność wyrażona w % (14 z 19 Uczestników podjęło zatrudnienie)	73,68 %

DZIAŁ VI.

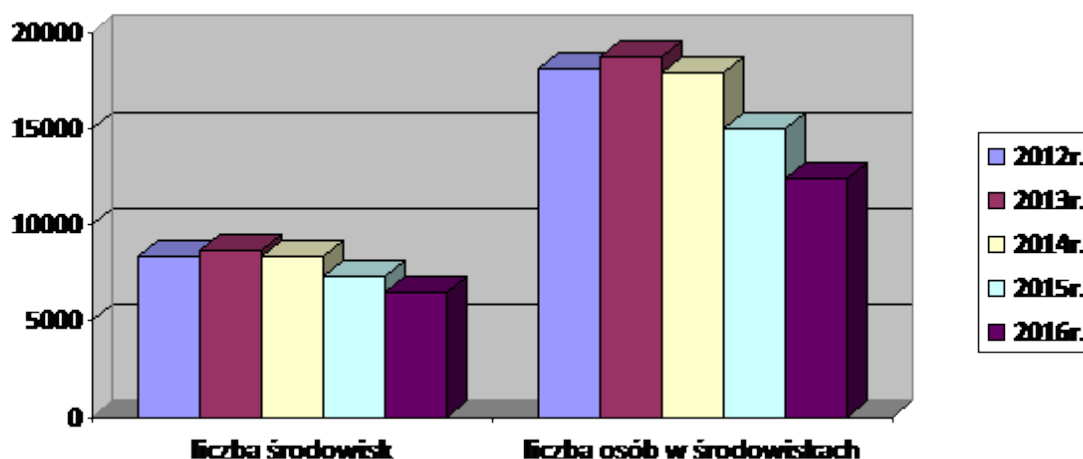
Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2017

Integralną częścią niniejszego sprawozdania jest przedłożenie wykazu potrzeb w zakresie działania pomocy społecznej zgodnie z art.110 ust.9 i art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

Sporządzenie wykazu potrzeb obejmuje zadania finansowane z budżetu wojewody, gminy i powiatu. Program został opracowany na podstawie wcześniej wypełnionych przez rejonowe ośrodki pomocy społecznej kwestionariuszy ankiet bilansowania potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy na podstawie danych uzyskanych w wyniku sporządzanych sprawozdań prowadzi diagnozę występujących zjawisk społecznych. Analiza i ocena tych zjawisk pozwala na określenie zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej. W celu zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb niezbędny jest rozwój istniejących i tworzenie nowych form pomocy społecznej i samopomocy.

W roku 2016 z pomocy społecznej w różnych formach skorzystało 6.467 rodzin, w których znajdowało się 12.365 osób.

Głównym powodem udzielania pomocy było ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezrobocie. W trudnej sytuacji bytowej pozostawało 3.731 rodzin (7.133 osoby w tych rodzinach), z powodu niepełnosprawności pomoc otrzymało 3.371 rodzin (5.544 osoby w rodzinach), natomiast z powodu bezrobocia – 2.255 rodzin (5.212 osób w rodzinach).

Alkoholizm zdiagnozowano w 348 rodzinach o łącznej liczbie 553 osób.

Na terenie Bydgoszczy są 403 rodziny zastępcze (w tym 23 zawodowe), które wychowują 580 dzieci pozbawionych opieki ze strony rodziców biologicznych. W 23 zawodowych rodzinach zastępczych wychowuje się 121 dzieci.

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że dysfunkcje występujące w wyżej wymienionych rodzinach wymagają wyodrębnienia potrzeb w następujących obszarach działania pomocy społecznej:

Pomocy środowiskowej w zakresie:

1. dożywiania dzieci, młodzieży i osób dorosłych, szczególnie starych, chorych i niepełnosprawnych
2. udzielania pomocy finansowej mieszkańcom w częściowym ponoszeniu opłat związanych z utrzymaniem mieszkania (czynsz, energia, gaz, zakup opału)
3. pozyskiwania kandydatów do prowadzenia form pieczy zastępczej nad dziećmi w tym spokrewnionych, zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych.
4. pozyskiwania mieszkań chronionych dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze,

5. pozyskiwanie środków pozabudżetowych w tym z Unii Europejskiej na realizację projektów dotyczących przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, wsparcia rodzin z pieczy zastępczej, rozwoju usług opiekuńczych, usamodzielniania życiowego osób bezdomnych poprzez rozwój mieszkań wspomaganych (treningowych), pozyskiwania mieszkań z przeznaczeniem na mieszkania chronione dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą i osób niepełnosprawnych,

6. doskonalenie istniejącego systemu pomocy i wsparcia w ramach Zespołów Interdyscyplinarnych zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ,

7. świadczenie usług opiekuńczych osobom w wieku senioralnym, niepełnosprawnym, oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w tym ze środków pozyskanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 -2020.

8. realizacja programów w zakresie wspierania rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej w tym ze środków pozyskanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 -2020.

Pomocy instytucjonalnej w zakresie:

1. prowadzenia przy Bydgoskim Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych grup wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym oraz prowadzenie mieszkań dla usamodzielnianych wychowanków

Pozostałe potrzeby pomocy społecznej:

1. udoskonalanie metod pracy w formie pracy socjalnej.

2. współpraca z organizacjami społecznymi realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej w wyniku ogłaszanych konkursów dla organizacji pozarządowych.

3. podejmowanie w ramach pracy socjalnej aktywności zawodowej skierowanej do osób w wieku poprodukcyjnym i tworzenie przy Rejonowych Ośrodkach Pomocy Społecznej mini „Klubów Seniora”, grup wsparcia dla osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.

4. Pozyskiwanie środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 na realizację programów z zakresu pomocy społecznej skierowanych do grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wykazane potrzeby będą stanowiły podstawę opracowania programu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rok 2017.

UZASADNIENIE

1. Przedmiot regulacji:

Przedmiotem regulacji jest przyjęcie sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2016 wraz z wykazem potrzeb na rok 2017.

2. Omówienie podstawy prawnej:

Zgodnie z art. 110 ust. 9 oraz art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy jest zobowiązany do przedłożenia sprawozdania z wykonania zadań własnych gminy i zadań zleconych gminie, a także zadań własnych powiatu i zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat oraz przedstawienia potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

3. Konsultacje wymagane przepisami prawa:

Nie dotyczy. Uchwała nie wymaga konsultacji.

4. Uzasadnienie merytoryczne:

Przyjęcie niniejszej uchwały wynika z uregulowań zawartych w art. 110 ust. 9 oraz art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W związku z powyższym celowe jest przedłożenie i przyjęcie sprawozdania wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej z uwagi na konieczność udzielania pomocy na rzecz osób, rodzin pozostających w trudnych warunkach życiowych poprzez rozszerzanie i tworzenie nowych form pomocy oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.

5. Ocena skutków regulacji:

Podjęcie uchwały nie wywołuje skutków finansowych.